

Висновки. Проведені комплексні дослідження вказали, що в собак, хворих на інфекційний гепатит, характерними є зміни морфологічного та біохімічного складу крові. Незважаючи на те що отримані дані не є гостро специфічними для хронічного гепатиту, проте такі результати, в сукупності з даними інших досліджень, допоможуть в правильній діагностиці захворювання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Уиллард Майкл Д. Лабораторная диагностика в клинике мелких домашних животных / под. ред. В. В. Макарова ; пер. с англ. Л. И. Евлевой, Г. Н. Пимочкиной, Е. В. Свиридовой. Москва : Аквариум бук, 2004. 432 с.
2. Фасоля В. П. Структура внутрішніх хвороб собак у м. Житомирі. *Вісник БДАУ*. 2001. Вип. 18. С. 158–163.
3. Радзиховський М. Л. Моніторинг ентеритів вірусної етіології у собак *Науковий вісник ЛНУВМ та БТ ім. С. 3. Гжицького. Сер. Ветеринарні науки*. 2016. Т. 18, № 1 (65), ч. 1. С. 138–142.
4. Larson L. J., Schultz R. D. Three-Year Serologic Immunity against Canine Parvovirus Type2 and Canine Adenovirus Type2 in Dogs Vaccinated with a Canine Combination Vaccine. *Veterinary Therapeutics*. 2007. Vol. 8 (4). P. 305–310.
5. Ковалев Н. А., Усень М. М., Красочко П. А. Разработка и конструирование поливалентной вакцины против бешенства, чумы, парвовирусного энтерита и инфекционного гепатита плотоядных животных. *Сельское хозяйство – проблемы и перспективы* : сборник науч. трудов. 2013. Т. 20. С. 98–108.
6. Довгий Ю. Ю., Радзиховський М. Л., Дубова О. А., Феценко Д. В., Нікітін О. А., Бахур Т. І., Дишкант О. В., Довгий М. Ю. Паразитарні та інфекційні хвороби м'ясоїдних тварин : навч. посібник / под ред. Ю. Ю. Довгія ; вид. 2-ге, пер. і доп. Житомир: Полісся, 2016. 320 с.
7. Мейер Д., Харви Дж. Ветеринарная лабораторная медицина. Интерпретация и диагностика : пер. с англ. Москва : Софион. 2007. 456 с.
8. Дослідження крові тварин та клінічна інтерпретація отриманих результатів : метод. рекомендації / В. І. Левченко та ін. Біла Церква : БДАУ, 2002. 56 с.
9. Ветеринарна клінічна біохімія / Левченко В. І. та ін. ; за ред. В. І. Левченка, В. Л. Галяса. Біла Церква, 2002. 400 с.

УДК: 619:614:616.9:636.5

РОЗЛУЦЬКИЙ І.М., магістрант

Науковий керівник – **КОРНІЄНКО Л.М.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

lubov.korniienko@gmail.com

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ВЕТЕРИНАРНИХ ЗАХОДІВ ІЗ ЗАГАЛЬНОЇ ТА СПЕЦИФІЧНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ ЗАРАЗНИХ ХВОРОБ ПТИЦІ У ПТАХОГОСПОДАРСТВІ

Освоєно технологію вирощування та утримання племінної яйценосної птиці у ТОВ “Тул-Чікен” Тульчинського району Вінницької області. Поглиблено вивчено епізоотичну ситуацію та епізоотологічні особливості прояву інфекційних захворювань птиці й організацію проведення заходів загальної профілактики в промислових умовах. Освоєно методи контролю активності імунітету серед батьківського стада та молодняку до ньюкаслської хвороби, інфекційного бронхіту, інфекційного бурситу та хвороби Марека. Проаналізовано та апробовано карту-схему (план) проведення заходів специфічної профілактики найбільш небезпечних заразних хвороб в процесі вирощування яйценосної птиці.

Ключові слова: інфекційні хвороби птиці, специфічна профілактика.

Птахівництво – це сама прибуткова галузь тваринництва, але вона має свої проблеми, які потрібно вирішувати щоденно. На першому місці – це забезпечення належного здоров'я птиці на кожному етапі технологічного процесу. Для ефективного ведення цієї галуззі обов'язковою умовою є – врахування та поєднання всіх аспектів і чинників виробництва: генетичного потенціалу кросів та їх селекції, організації раціональної годівлі, дотримання технологічних процесів з утримання птиці, впровадження ресурсоощадних технологій та

розробка ефективних схем дезінфекції не лише птахівничих приміщень, а й системи водопостачання, забезпечення якісного ветеринарного обслуговування [1, 2].

За даними ФАО, у світі найбільше сільськогосподарської птиці зосереджено в країнах Азії (56%), Америки (25%) та Європи (10%). Країни-лідери за чисельністю птахів різних видів – Китай – 5,573 млрд гол., США – 2,228 млрд гол., Індонезія – 1,975 млрд гол., Бразилія – 1,363 млрд голів. Країни-лідери з виробництва пташиного м'яса: США, Китай, Бразилія [3].

Що стосується світового виробництва яєць, то за даними ФАО, найбільше яєць виробляють в країнах Азії (58,6%), Америки (20,4%) та Європи (16%). Країни-лідери з виробництва курячих яєць: Китай, США, Індія, Японія [4].

Висока плодючість птиці: від однієї курки можна отримати за рік 300 і більше штук яєць. Цінна особливість птиці – скороспілість. Кури починають яйцекладку у 150-160 днів, сучасні яєчні кроси – 100–120 днів. За рік курка дає 12-18 кг яєчної маси, що більше ніж у п'ять разів перевищує її власну масу.

Великими проблемами для птахофабрик є інфекційні хвороби птиці, а саме: хвороба Ньюкасла та хвороба Марека, сальмонельоз і колибактеріоз. В періоди відсутності резистентних кросів птиці й завою гібридного молодняку в Україні велику небезпеку створюють вірусні захворювання а саме: інфекційний бурсит (хвороба Гамборо), інфекційний бронхіт, інфекційний рино трахеїт та вірусний енцефаломієліт птиці тощо.

Профілактика інфекційних захворювань не можлива: без застосування сучасних методів діагностики та ефективних вакцин, вчасного проведення епізоотологічного моніторингу та статистичної обробки матеріалів, що характеризують особливості епізоотичного процесу, клінічного стану птиці, патолого-анатомічних показників, аналізу можливої наявності в стаді птиці будь-яких інших захворювань чи присутності факторів, що сприяють ускладненню епізоотичної ситуації.

Батьківське стадо у ТОВ “Туль-Чікен” комплектують за графіком, який погоджують з роботою цеху інкубації та пташниками, де вирощують молодняк й утримують промислове стадо.

Служба ветеринарної медицини ТОВ “Туль-Чікен” забезпечує надійний захист й профілактику птиці від впливу різних збудників інфекційних захворювань. Передусім спеціалісти ветмедицини, відповідно до термінів зазначених в технологічних картах, проводять заходи зі специфічної профілактики різних інфекційних хвороб птиці (хвороби Ньюкасла та хвороби Марека, інфекційного бурситу, інфекційного бронхіту та інфекційного рино трахеїту).

Наступна складова, що контролює служба ветмедицини птахо підприємства: – дотримання заходів із біозахисту кожним працівником та спеціалістом; – дотримання вимог зазначених в правилах для “брудної” та “чистої” зон (птиця і виробничі приміщення й майданчики між ними належать до “чистої” зони), а все що за ними межує – “брудна”; – дотримання мінімальної різниці у віці птиці на одному майданчику; – організація та контроль за проведенням санітарної обробки майданчиків (санітарних розривів) після закінчення технологічного циклу; – контроль за якістю добових курчат; – контроль якості корму, води, підстилки; – організація та проведення дезінфекції та дератизації як у приміщеннях, так і на майданчиках.

Вірусні захворювання тут профілактують вакцинами, а бактеріальні – вживанням антибіотиків, про що зазначено у карті-схемі, якої дотримується ветеринарна служба птахопідприємства. Для підвищення резистентності птиці застосовують вітаміни та імуномодулятори.

Провідне значення для служби має вчасно проведений епізоотологічний моніторинг різних захворювань птиці, адже курча отримує антитіла (пасивний захист) від курки через яйце. Якщо у птиці високий рівень антитіл до збудника захворювання, курча буде захищеним декілька тижнів. Однак, імунна система курчати не стимулюється, вона не може напрацьовувати антитіла і клітини пам'яті. Птахівники повинні враховувати рівні материнських антитіл у курчат та вносити корекції до технологічних карт у проведенні вакцинацій проти таких захворювань. Якщо птицю щеплювати коли материнські антитіла знаходяться на високому рівні, то антиген, що містить вакцина, може бути частково нейтралізований, а це суттєво впливає на рівень імунної відповіді. І навпаки, якщо вакцинацію відкласти, а рівні материнських антитіл знизяться до низьких титрів, результатом може бути сильна реакція на вакцину та спалах захворювання. Імунна система

птиці забезпечує несприйнятливість до інфекційних хвороб, за вчасного застосування відповідної вакцини.

Мета вакцинації у виробничому циклі вирощування птиці – попередження або мінімізація проблем, які виникають внаслідок зараження польовими штамами збудників. Вакцини і програми вакцинації сильно різняться за своєю ефективністю і, часто, за методом застосування. Згідно з даними епізоотологічного моніторингу (серологічні дослідження) схеми вакцинації постійно коректуються.

Великого значення набувають профілактичні щеплення проти інфекційного бронхіту і хвороби Ньюкасла, а також профілактичні щеплення проти основних імуносупресивних хвороб (інфекційний бурсит, хвороба Марека, реовірусна інфекція). Для точного визначення дня, з якого потрібно входити з вакциною і визначається рівень антитіл, до того чи іншого збудника.

Для контролю якості вакцинації сироватку крові від щепленої птиці досліджують у власній лабораторії застосовуючи сучасні серологічні методи.

У випадку, якщо існує ризик інфікування птиці вакцинацію потрібно проводити якомога швидше. Якщо ж ризик мінімальний, то вакцинацію можна перенести й на більш пізні терміни. Саме для створення місцевого імунітету (щеплення проти інфекційного бронхіту за нашою технологічною картою) можна застосовувати спрей-вакцинації. Так само, у перший день за показаннями є необхідність щеплення птиці проти хвороби Марека, що також передбачено аналізованою технологічною картою. Випоювання вакцин формує більшою мірою гуморальний імунітет.

Останнім аспектом, який враховує служба ветеринарної медицини господарства є вибір фірми-виробника вакцини. Адже найбільш ефективними є препарати голландської фірми “MSD Animal Health”, ізраїльської – “ABIC”, іспанської – “Hipra”.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Мельник О. Мікроклімат для зростання. Наше птахівництво. 2017. №1 (49). С.30–33.
2. Нагорна Л. Реалізація генетичного потенціалу. Наше птахівництво. 2017. №5 (53). С.20–22.
3. Мельник В. Світове виробництво курятини. Наше птахівництво. 2018. №4 (58). С.12–15.
4. Інформаційне агенство Уніан. URL: <http://economics.unian.net/agro/1108036-chem-grozit-ukraine-afrikanskaya-chuma.html>.

УДК: 619:616.988:636.8

РОМАНЮК В.І., магістрант

Науковий керівник – **БЛИК С.А.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет
epizootologiya@ukr.net

РЕСПІРАТОРНИЙ СИНДРОМ У КОТІВ

Інфекції респіраторних органів у котів є серйозною проблемою, незважаючи на широке використання щеплення упродовж 30–40 років. У цілому захворювання у більшій мірі виникають у місцях великої скупченості тварин тобто коли тварин утримують великими групами (інтернати для тварин, розплідники, племінні установи).

Ключові слова: материнські антитіла, каліцівірус котів, інфекційний ринотрахеїт, віруснейтралізуючі антитіла, щеплення.

Захворювання реєструється у більшості серед котенят, так, як вони у цей час втрачають материнські антитіла. Найбільш поширеними збудниками, що проявляються у цей період є вірус котячого герпесу (*FHV*; інфекційний ринотрахеїт) та каліцівірус котів (*FCV*; каліцівіроз котів). Упродовж досить тривалого часу деякі дослідники відмічали, що приблизна кількість зареєстрованих випадків обох захворювань була однаковою, проте із часом захворювання котів на каліцівіроз стало більше у порівнянні із інфекційним ринотрахеїтом. Це пояснювалося більш різноманітною кількістю ізолятів *FCV* (близько 40), порівняно із лише